

1 / 4

Lakin hakikat te (dünya), üzerine hoş kokular saçılmış leştir. Kurtlar ve sineklerle dopdo-lu zibilliktir. İçecek (su) gibi görünen seraptır. Şekerle kaplanmış zehirdir. İç harap ve bereketsizdir. Onun oğulları ile muamele, şu alçaklığı ve feca-atinin bulunmasıyla birlikte, hakkında söylenenlerden daha şerlidir. Ona aşık olanlar ahmak ve sihirlenmiş diye anılır. Ona vurgun olanlar, deli ve aldanmışlardır.

Onun zahiri ile fitnelenenler, ebedi ziyan alameti ile nişanlanmıştır. Onun tatlılığına ve tazeliğine bakanların nasibi, ebedi pişmanlıktır.

Kainatın Efendisi, alemlerin Rabbinin sevgilisi, O'nun ve âlinin üzerine salat ve selam olsun, şöyle buyurdu: **“Dünya ve ahiret ancak iki kumadırlar, eğer biri razı olsa diğeri kızar.”**

Herkim dünyayı razı ederse, muhakkak ahireti kendine kızdırmış olur. Şüphesiz onun ahiretten nasibi olmaz. Allahu subhanehu sizi ve bizi, dünya ve ehlini sevmekten muhafaza eylesin.

Ey Evlad! Bilirmisin, dünya nedir? Seni Hak subhanehu ve teala'dan perdeleyip geri bırakan her şey dünyadır, bunlar kadın, evlat, mallar, rütbe, reislik, oyun oyuncak ve faydasız şeylerle meşgul olmak (gibileri) dünyaya dahildir. [\[1\]](#)

Ahiret işlerinde tesiri olmayan ilimler de aynı şekilde dünyadandır. Şayet yıldız /gök ilmini, mantığı, hendeseyi /geometri, hesap ve benzeri faidesiz ilimleri tahsil etmek fayda verseydi, elbette felsefeciler kurtuluş ehlinden olurlardı. [\[2\]](#) Peygamber aleyhissalatü ves-selam buyurdu:

“Allahu teala'nın kulundan yüz çevirmesinin alameti, onun faydasız işlerle meşgul omasıdır.”

Şiir:

Herkimin kalbinde hardal tanesi kadar olsa;

Hakkın gayrisından olan bir şey, bilki o hastalıktır.

‘Yıldız ilmini bilmek, namaz vakitlerini bilmek için lazımdır’ şeklinde denilen söze gelince, bunun manası ‘Namaz vakitlerini bilmek ancak yıldız ilmini bilmekle mümkündür’ şeklinde değildir, belki manası ‘Yıldız ilmi, namaz vakitlerini bilmenin yollarından biridir’ şeklindedir. Yıldız ilminden haberi olmayan pek çok insanlar, bununla beraber namaz vakitlerini, yıldız ilminde alim olanlardan daha iyi bilirler. [3]

Bunun gibi mantık, hesap ilmi ve benzerleri gibi, şariat ilimlerinin bazılarında bir nebze etkisi olan ilimler hakkında getirilen izahlar da buna yakındır. (Yani, islamı iyi anlamak için mutlaka bu okulların ilimlerini okumak gerekir, diyenlere en güzel cevap verilmiş oldu. Nice kimseler varki okul yüzü görmemiştir, ama dünya işinde başarılıdır, zengindir, sanatkardır. Nice okulları bitirenler varki, meteliksizdirler ve başarılı olamıyorlar. Asıl iş, Allah'ın rızasını kazandıracak ilimler ve ibadetlerdir.)

Netice olarak, şu ilimlerle meşgul olmanın cevazı, ancak çok fazla düşünmekten sonra zahir olabilir. Bu da, onlardan maksadın ancak şeria-tın hükümlerini bilmek ve kelam/akaid ilminin delillerini kuvvetlendirmek şartıyladır, böyle olmazsa onlarla meşgul olmak asla caiz değildir.

İnsafla düşünmek gerek, mubah olan iş, onunla meşgul olununca vacib olanı kaçırmaya sebep olursa, (o iş) mubahlıktan çıkar mı çıkmaz-mı? Şüphesiz bu ilimlerle meşgul olmak, çaresiz şariat ilimleriyle meşgul olmayı kaçırır. [4]

Ey Evlad! Allahu subhanehu, nihayeti olmayan yardımının kemalin-den dolayı seni gençlik vaktinde tevbeye muvaffak kıldı, seni yüce Nakşi-bendi silsilesinden (Allah, ehlinin sırrını pak eylesin) olan dervişlerden birinin elinde inabeye muvaffak kıldı. Bilmiyorum! Senin için bu tevbe üze-rine sebat var mı, yoksa nefis seni çeşitli süslü şeylerle yoldan çıkarttı mı?

Tevbe üzerine istikametini müşkil görüyorum, zira mevsimin gençlik çağlarıdır, dünya eşyasını elde etme sebepleri kolaydır, ekseri yakınların bu hususta (istikamet işinde sana) uygun

değildir.

Ey Evlad! İş ve ihtiyat, fuzuli mubahlardan sakınmak, zaruret miktarı ile yetinmektir. Bu miktarın da kuvvetin hasıl olması, kulluk vazifelerinin edasında cem'iyyetin hasıl olması niyetiyle olması gerekir. Mesela yemek-ten maksad, ibadetleri eda etmekte kuvvetin hasıl olmasıdır. Elbise giyin-mekten maksad, avreti örtmek, soğuk ve sıcakı def etmektir. Diğer zaruri mubahlarda durum aynı kıyas üzerinedir.

Nakşibendi büyükleri (Allah, onların yüce sırlarını pak eylesin), azimetle ameli tercih ettiler, mümkün oldukça ruhsattan sakındılar. Zaru-retle yetinmekte azimetler kısmındandır. Bu devlet hasıl olmazsa, mubah-lar dairesinden çıkıp, şüpheliler ve haramlara girmek lazımdır.

[1] Bunların sevgisi, Allah ve resulünün önüne geçerse ve ibadetlere engel olursa, dünya hükmünde olurlar. Bunlardan muhab şekilde istifade edip kulluğu yerine getirmek lazım.

[2] Bu ilimlerin tahsili ancak dünyada helal kazanç için olursa caiz olur. Diğer maksadlar için vakti bunlarla öldürmek ve Kur'an ilimlerinden geri kalmak asla caiz olmaz.

[3] Hatta yıldızlar ve gök bilimleriyle uğraşanların ekserisi namaz kılmazlar. Şayet ilimlerinde bir fayda olsaydı, önce kendileri hidayet bulurdu, sadece desinler için ilim elde etmek kişiye zarar verir. Batı dünyası bu gibi ilimlerde ilerlediği halde neden Allah'a secde etmez!

[4] Bu zamandaki dünyacılar ve onların teşvik ettiği ilimlerin, kişileri gerçek marifetten nasıl men ettiğini iyi anlamak gerekir. Din ilmi tahsil eden, hafızlık yapan talebeleri bundan uzaklaştıranlar, yaptıkları zararı iyi düşünsünler.